

VÝVOJ PSL. A SLOVANSKÝCH SOUHLÁSEK

Raně psl. konsonantický systém

p	b		
	d	s	z
		(š)	
k	g	(ch)	

zvláštní vývoj ve skupinách kv-, gv- před ě, i vzniklými z dvojhlásek

* *kuoit* : čes. *květ*, pol. *kwiat*, rus. *cvět*, sch. *cvet*

* *guoizd*: čes. *hvězda*, pol. *gwiazda*, rus. *zvězda*, bulh. *zvězda*

zvláštní vývoj ve skupinách skv-, sgv- před ě, i vzniklými z dvojhlásek

- Př.: ide * *sked*: čes. *štedrý*, stč. *ščedr*, sloven. *štedrý*, pol. *szcódry* [ščodry], rus. *ščedryj*, stsl. *štedrъ*

ide. * *duzgio* - čes. *děšť*, sloven. *dážď*, pol. *deszcz*, rus. *dožd'*, bulh. *дъжд*

změny souhlásek po následujícím j, i

- Př.: sj: *nosjq* (nosovka), stsl. *nošq*, stč. *nošu*, rus. *nošu*

lj: *chvaljq*, stsl. *chvaljq*, stč. *chvál'u*, rus. *chvalju*

zj: *razjq*, stsl. *ražq*, stč. *ražu*, rus. *ražu*

rj: *varjq*, stsl. *varjq*, stč. *var'u* > *vařu*, rus. *varju*

nj: *gonjq*: stsl. *gonjq*, stč. *hoňu*, rus. *goňu*

palatalizace retnic před j

l ependetické (vkladné)

Davle, Litovel, Vidovle, Vráble

- Př.: ide. *zemja*, stsl. *zemplja*, bulh. *zemja*, sch. *zemplja*, rus. *zemlja*, pol. *ziemia*, čes. *země*, sloven. *zeme*

psl. *sypjq* (nosovka), stsl. *sypljq*, bulh. *sypja*, rus. *syplju*, pol. *sypię*, čes. *sypu*

psl. *lovjq* (nosovka), stsl. *lovljq*, bulh. *lovja*, rus. *lovlju*, pol. *lowię*, stč. *lov'u*

vývoj skupin -tl-, -dl-

- Př.: čes. *sádlo*, pol. *sadło*, rus. *salo*, bulh. *salo*

čes. *kradl*, pol. *kradł*, rus. *kral*, schr. *krao*, bulh. *kral*

čes. *pletl*, pol. *plótl* [plutl], rus. *plel*, sch. *pleo*

palatalizace skupin tj, dj

- Př.: psl. * *světja*: stsl. *svěšta*, bulh. *svešt*, slovin. a rus. *sveča*, pol. *swieca*, čes. *svíce*, sloven. *svieca*

psl. * *medja*: stsl. *mežda*, bulh. *mežda*, slovin. *meja*, rus. *meža*, pol. *medza*, čes. *mez*, sloven. *medza*

palatalizace skupiny kt, gt

- Př.: psl. *pektъ*: stsl. *peštъ*, bulh. *pešt*, rus. *pěčъ*, pol. *piec*, čes. a sloven. *pec*

psl. *mogti*: stsl. *mošti*, rus. *močъ*, pol. *móc*, čes. *moci*, sloven. *môct'*

čes. *pletl*, pol. *plótl* [plutl], rus. *plel*, sch. *pleo*

POZDNĚ PSL. KONSONANTICKÝ SYSTÉM

labiály	p	b	m	v	(f)	p´	b´	m´	v´	(f´)
dentály	t	d	n		l r					
palatály	ň	l´	r´	j						
sykavky	s	z	š	ž		c´	dz´	č	(dž)	
veláry	k	g	ch							